

Trendovi transparentnosti proračuna u Hrvatskoj

Mihaela Bronić

Okrugli stol
„Kako građani sudjeluju u odlučivanju?
Participativno budžetiranje i drugi primjeri
iz Hrvatske“
14. travnja 2015.

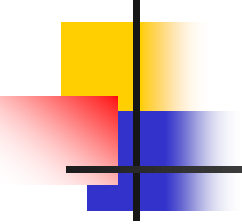
Trendovi transparentnosti proračuna u Hrvatskoj

Problematika:

Manje od 1/2 anketiranih građana razumije proračunske dokumente. Velika većina građana **se ne uključuje u odlučivanje o proračunima**. A efikasnost pružanja javnih usluga o tome ovisi ...

Proračuni utječu na život svakog građanina.

„ZATVORENI (NETRANSPARETNI) PRORAČUNI“
NEDOSTUPNI, NERAZUMLJIVI, građani nemaju dovoljno mogućnosti da se uključe u odlučivanje o proračunima.

Trendovi transparentnosti proračuna u Hrvatskoj - Sadržaj

1. Što je transparentnost proračuna?
2. Zašto je važna?
3. Rezultati dva odabrana istraživanja o transparentnosti proračuna u Hrvatskoj
4. Zaključak: Koji su najvažniji problemi i što se može napraviti?

1. Što je transparentnost proračuna?

- mogućnost građana da dobiju informacije o proračunima koje su:
 - potpune,
 - bitne,
 - točne,
 - pravovremene i
 - predstavljene na razumljiv način.

2. Zašto je važna transparentnost proračuna?

1. **Informacije o proračunima pripadaju građanima.**
2. **Raste vjerojatnost da će građani uključiti u odlučivanje o proračunima.**
3. **Kvaliteta, relevantnost i efikasnost javnih politika** ovise o snažnijoj uključenosti građana u proračunski proces (građanima se pružaju usluge koje im trebaju, smanjuje se mogućnost korupcije, itd.).
4. **Raste odgovornost vlada** za politike koje provode, rezultate koje postižu i **način na koji se troši državni novac.**
5. **Smanjuju se troškovi zaduživanja** -> dokazana je negativna veza između transparentnosti proračuna te duga i deficita.

3. Rezultati odabranih istraživanja o transparentnosti proračuna u Hrvatskoj

DRŽAVNI PRORAČUN:

3.1. Indeks otvorenosti proračuna (2006., 2008., 2010., 2012.);

LOKALNI PRORAČUNI:

3.2. Otvorenost proračuna hrvatskih županija, općina i gradova (2013/14.).

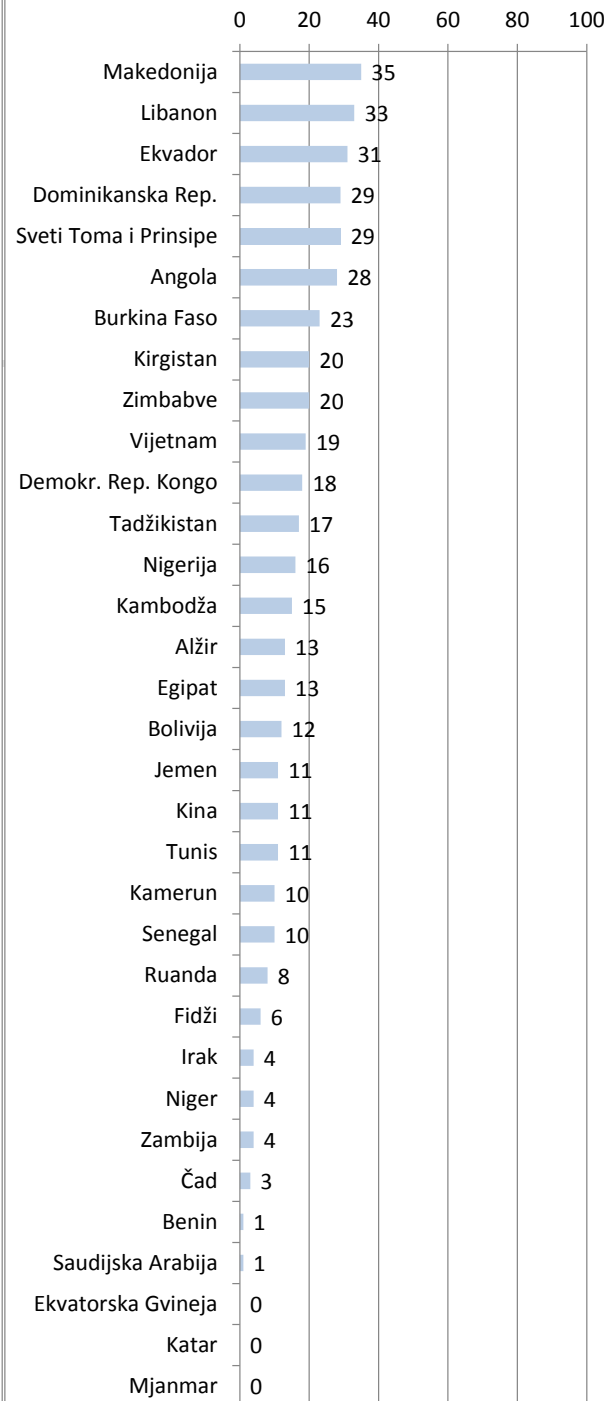
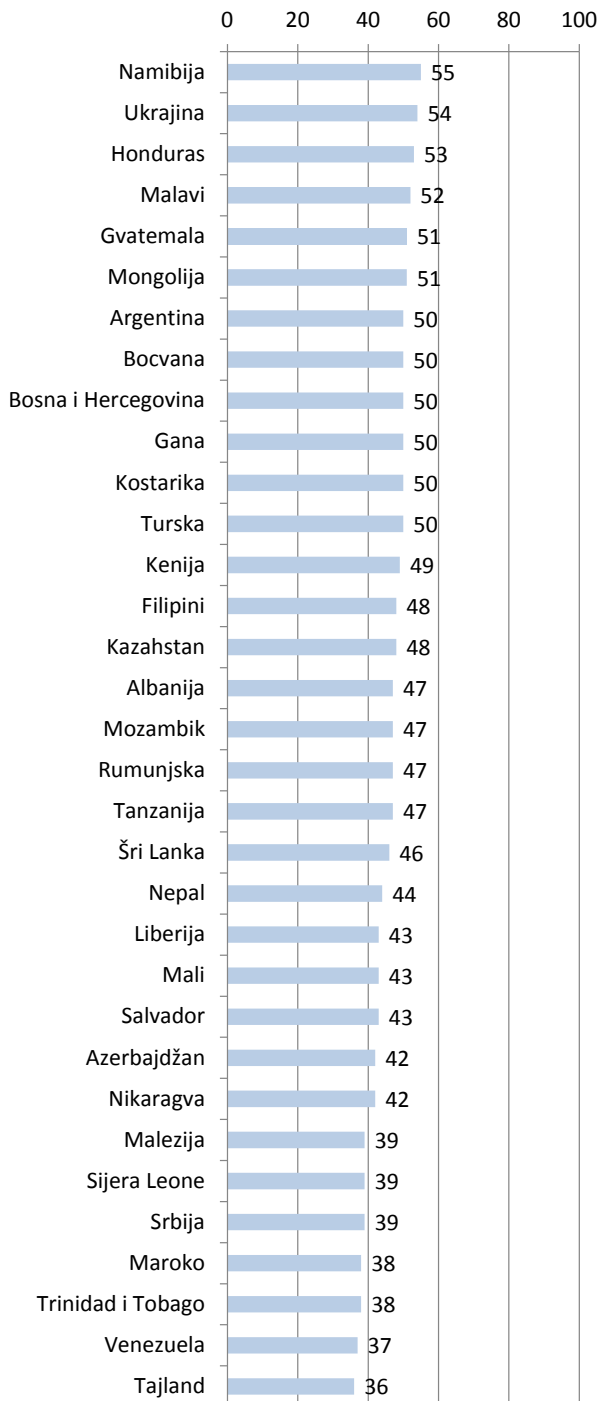
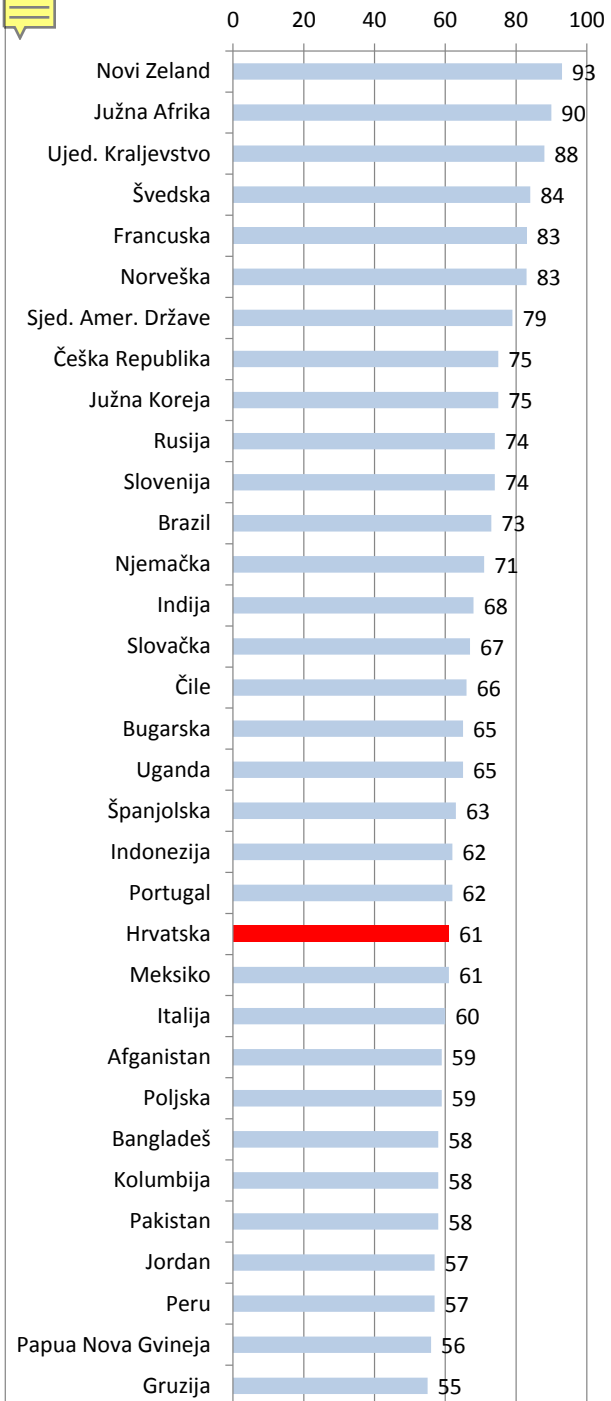

3.1. Državni proračun: Indeks otvorenosti proračuna, 2006.–12.

Jedini neovisan i međunarodno usporediv indeks (100 država)

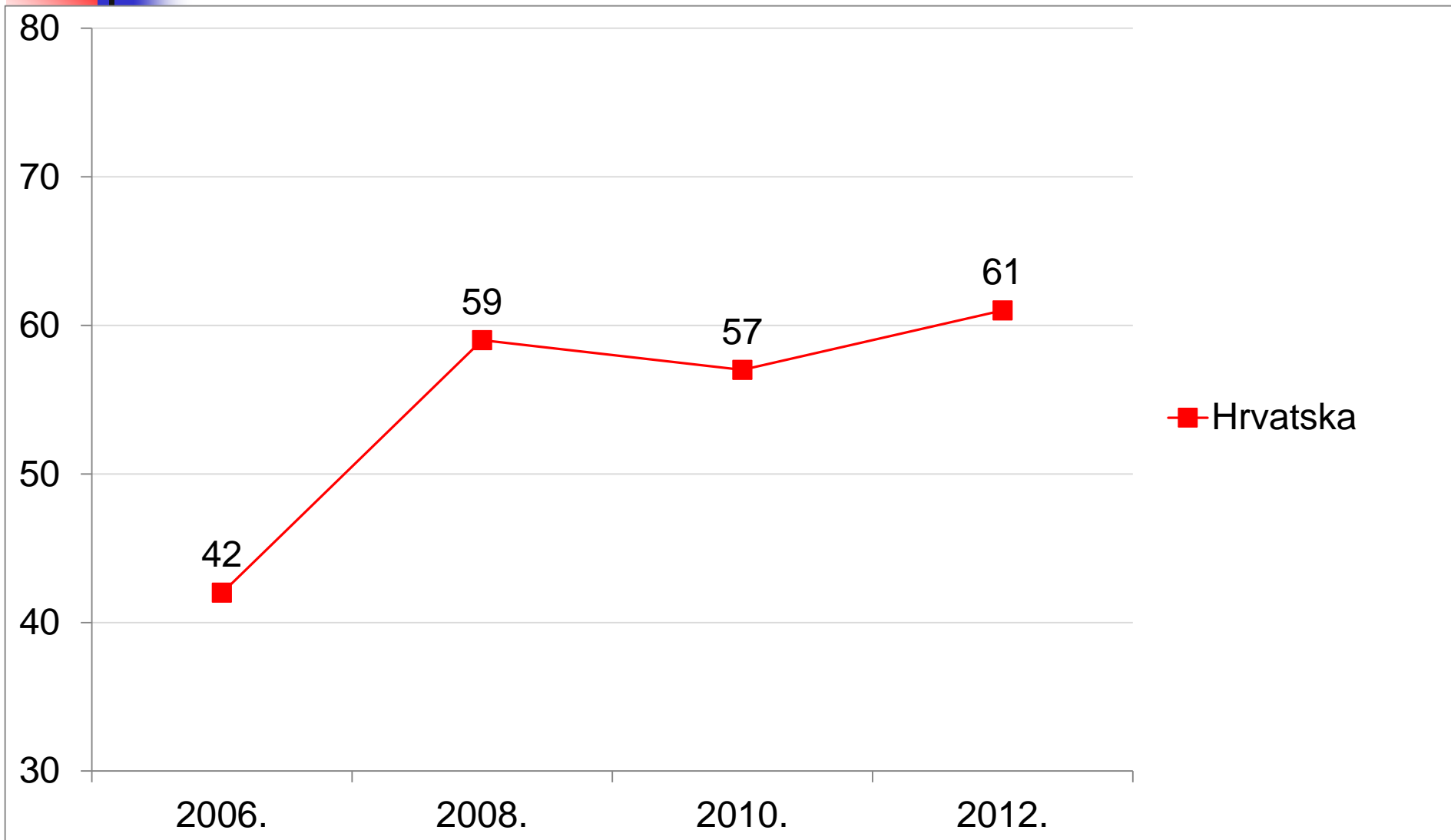
- **Objavljuje li izvršna vlast 8 ključnih proračunskih dokumenata? Koliko su opsežne i kvalitetno prikazane informacije u tim dokumentima?**

1. smjernice ekonomske i fiskalne politike
2. prijedlog proračuna
3. usvojeni proračun
4. proračun za građane
5. mjesečna izvješća
6. polugodišnje izvješće
7. godišnji obračun proračuna
8. revizijsko izvješće

3.1. Državni proračun:

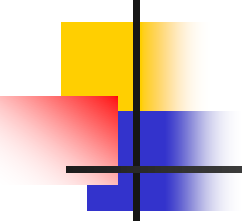
Indeks otvorenosti proračuna, 2006.–12.

3.1. Državni proračun: Indeks otvorenosti proračuna, 2012.

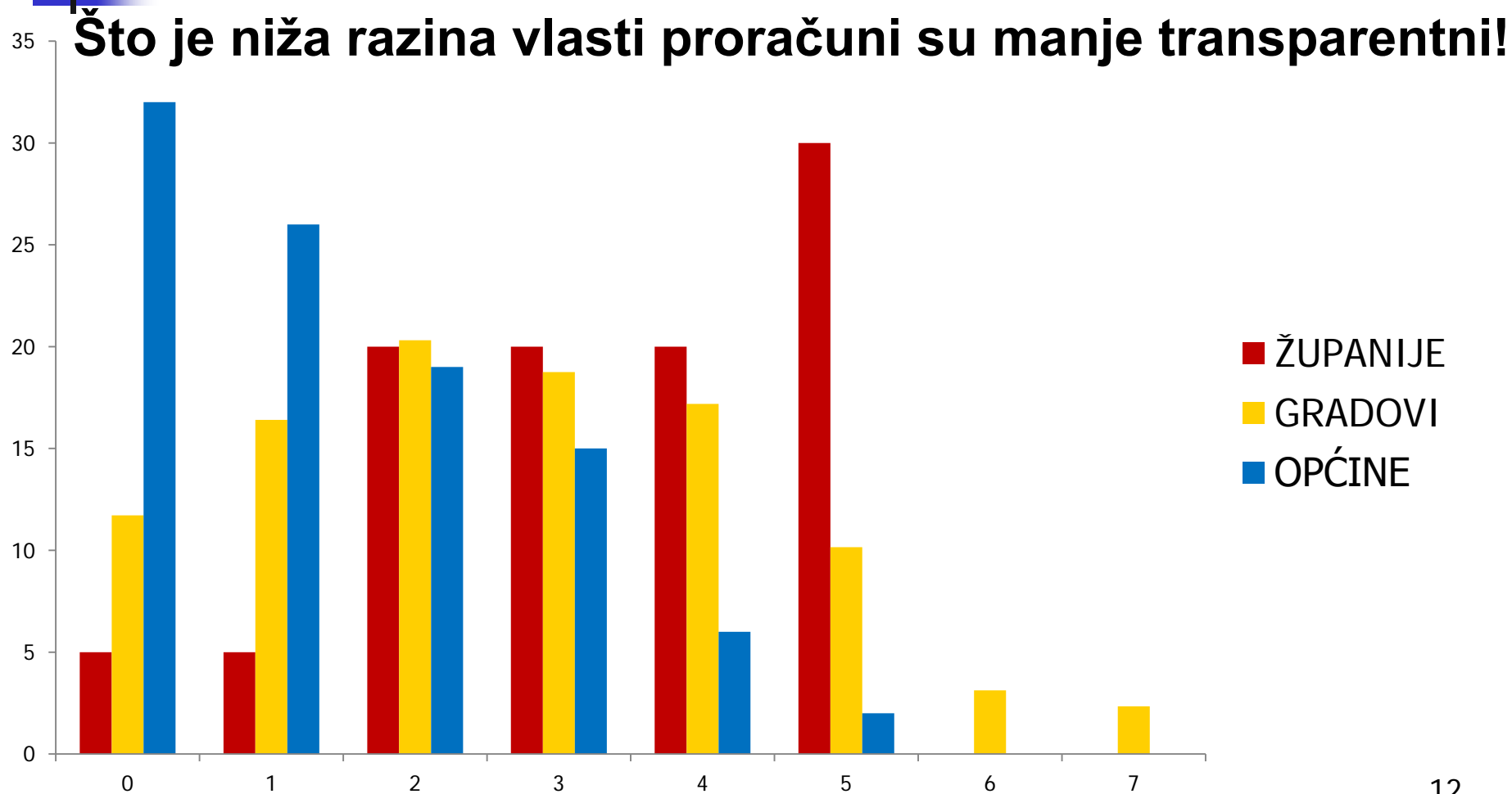
U prijedlogu proračuna:	2012.
pokazatelji učinka za programe	😊 😞
detaljni opisi ciljeva i provedbe programa	😊 😞
analiza osjetljivosti makroekonomskih prognoza	😞
funkcijska klasifikacija rashoda	😞
iznos i struktura javnog duga	😞
nepodmirene dospjele obveze	😞
izdana jamstva i kvazifiskalne aktivnosti	😞
porezni rashodi	😞
raspodjela poreznog tereta	😞
popis financijske i nefinancijske imovine	😞
Ostali proračunski dokumenti:	
polugodišnje izvješće prema "najboljoj praksi"	😞

3.2. Lokalni proračuni: Otvorenost proračuna hrvatskih županija, općina i gradova (2013/14.)

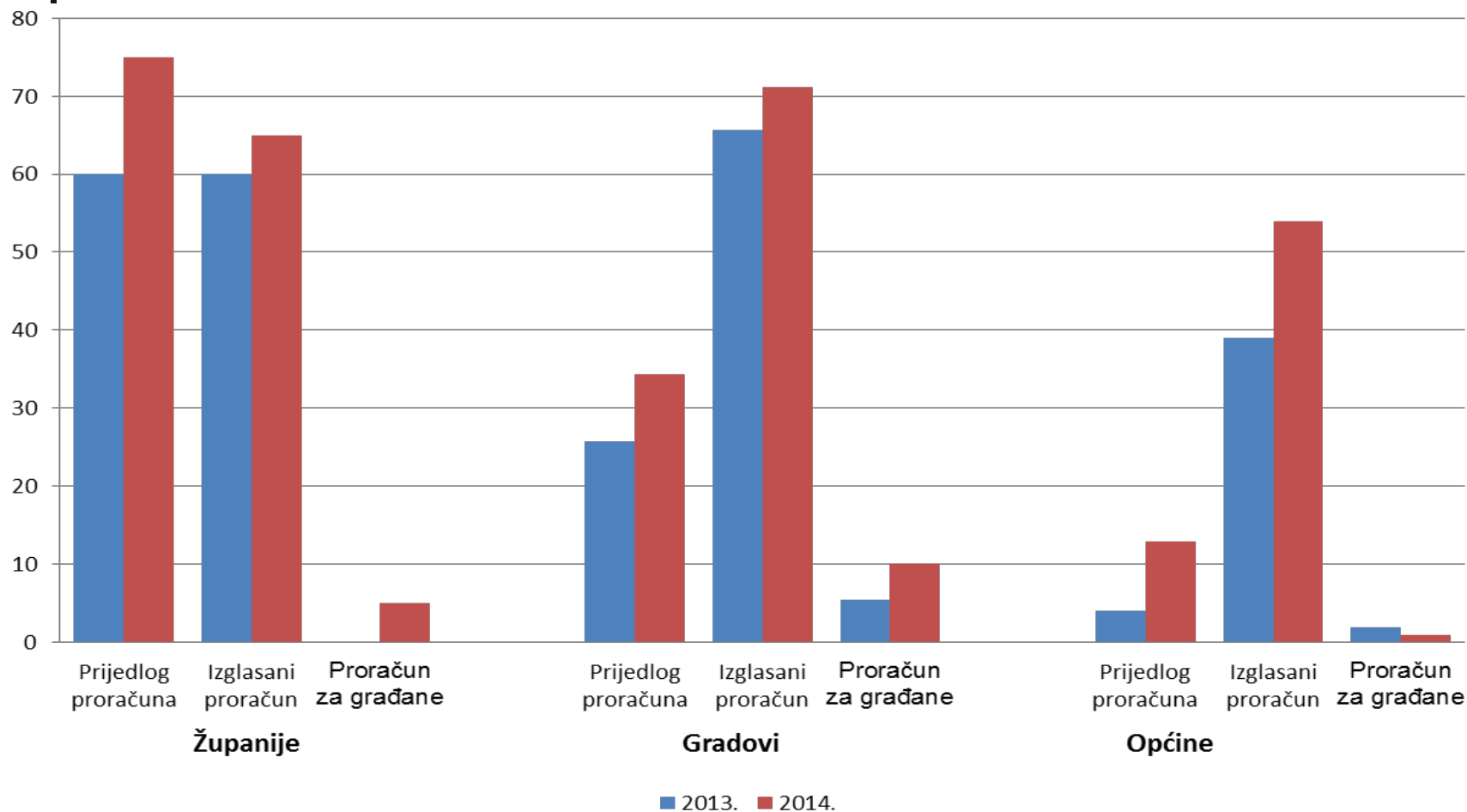

- Istraživanje **svih županija i gradova te uzorka od 100 općina**
- Cilj istraživanja:
 - **Mogu li građani** na službenim **internetskim stranicama** svojih lokalnih jedinica **pronaći ključne proračunske dokumente** (prijedlog proračuna, izglasani proračun, proračun za građane, te polugodišnje/godišnje izvješće)

3.2. Lokalne jedinice po 7 mogućih razina otvorenosti proračuna, 2013./2014, u %

3.2. Lokalne jedinice koje su na svojim internetskim stranicama objavile analizirane proračunske dokumente, 2013/14., u %

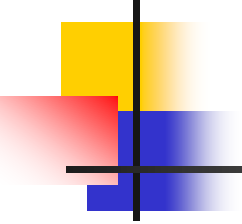

3.2. Rezultati online ankete (857 studenata)

- 80% - količina informacija o proračunima koja je dostupna građanima je premala.
- 90% - Vlada/lokalne vlasti kriju od građana određene informacije o proračunima.
- 80% - premale su mogućnosti koje se nude građanima da se uključe u odlučivanje o proračunu.
- 7% je pokušalo sudjelovati u odlučivanju o proračunu.

Zaključak: Koji su najvažniji problemi i što se može napraviti?

-
- Proračuni su često „zatvoreni“ (netransparetni).
 - Što je **niža razina vlasti proračuni** su **manje transparentni!**
 - Tijekom godina **transparentnost proračuna se ipak povećava.**

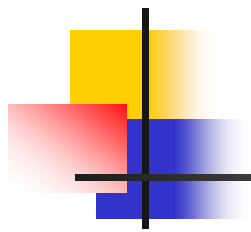
Građani uglavnom ne analiziraju proračune jer:

- im proračunski dokumenti nisu dostupni,
- ne razumiju informacije u proračunima i
- nemaju dovoljno mogućnosti da se uključe u odlučivanje o proračunima.

Najvažnije preporuke za predstavničku vlast

- od izvršnih vlasti **zahtijevati** potpuno i pravovremeno **objavljivanje 8 ključnih proračunskih dokumenata na svim razinama državne vlasti** koje su ih po zakonu dužne sastaviti.
- urgirati **smanjivanje broja lokalnih jedinica.**
- **poticati građane da se obrazuju o proračunu i proračunskim procesima.**
- **poboljšati mehanizme za uključivanje javnosti u** proces pripreme i izvršenja **proračuna** (unaprijediti provedbu Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću).

Hvala Vam na pozornosti 😊

Svi komentari su dobrodošli...